

застосування негласних обмежень у протидії злочинності. За таких умов найактуальнішим завданням та першочерговою перспективою подальших наукових розвідок у досліджуваній галузі виступає, на наш погляд, визначення форм, методів та особливостей провадження контрольно-

наглядової діяльності інших видів – судового контролю та прокурорського нагляду, які є спеціалізованими механізмами перевірки обґрунтованості й законності негласних обмежень конституційних прав громадян у протидії злочинності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Буянский С.Г. Прокуратура и судебная власть : статус и соотношение компетенции // Российский судья. – 2005. – №5. – С. 25-29.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/paran2#n2>.
3. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 22. – Ст. 303.
4. Мінченко С.І. Теоретико-правові засади забезпечення прав людини в оперативно-розшуковій діяльності оперативних підрозділів МВС України : Монографія. – К. : ІНТЕРСЕРВІС, 2012. – 348 с.
5. Малкін В.Ю. Проблеми контролю й нагляду за законністю під час проведення заходів ОРД // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ. «Проблеми оперативно-розшукового супроводження кримінального судочинства». Спецвипуск № 2. У 4-х ч. Ч.1. – Луганськ : РВВ ЛДУВС, 2007. – С. 33-37.
6. Гловюк І.В. Процесуальний контроль у кримінальному процесі // Південноукраїнський правничий часопис. – 2008. – № 1. – С. 143-145.
7. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова діяльність. Частина 1 : Підручник. – Х. : Вид-во НУВС, 2002. – 336 с.
8. Каркач П.М., Курочка М.Й., Іванов С.М. Контроль за додержанням законності в ході дізнання та досудового слідства : Навчальний посібник / МВС України, Луганський державний університет ім. Е.О. Дідоренка. – Луганськ : РВВ ЛДУВС, 2007. – 156 с.
9. Сухонос В. Наглядова функція прокуратури і забезпечення законності в державному управлінні // Підприємництво, господарство і право. – 2002. – № 12. – С. 124-130.
10. Оперативно-розшукова діяльність : Учебник. 2-е изд., доп. и перераб. / Под ред. Горяинова К.К., Овчинского В.С., Синилова Г.К., Шуმიлова А.Ю. – М. : ИНФРА-М, 2004. – 848 с.
11. Ткачук О.С. Судовий контроль за слідчими та оперативно-розшуковими діями // Вісник Верховного Суду України. – 2008. – № 3. – С. 35-38.
12. Закон України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави» // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 46. – Ст. 366.
13. Закон України «Про статус народного депутата України» // Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 3. – Ст. 17.
14. Закон України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» // Відомості Верховної Ради. – 1998. – № 20. – Ст. 99.
15. Закон України «Про комітети Верховної Ради України» // Відомості Верховної Ради. – 1995. – № 19. – Ст. 134.
16. Залюбовська І.К. Інтерпеляція як форма парламентського контролю за діяльністю органів виконавчої влади // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – 2000. – № 1. – С. 24-27.
17. Постанова Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України для розслідування обставин порушень конституційних прав людини та громадянина стосовно таємниці телефонних розмов» // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 33. – Ст. 243.
18. Постанова Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування обставин і причин загибелі журналіста Г. Гонгадзе та з'ясування причин зволікання у розслідуванні кримінальної справи» // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 43. – Ст. 427.
19. Постанова Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з розслідування обставин організації підготовки та видання посадовими особами Служби безпеки України незаконних наказів щодо прослуховування телефонних розмов та стеження за народними депутатами України, суддями Конституційного Суду України, суддями судів загальної юрисдикції і членами Центральної виборчої комісії та виконання цих наказів» // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 25. – Ст. 345.
20. Шаламов В.Т. Сочинения. В 2-х т. Т 1. Колымские рассказы. – Екатеринбург : У-фактория, 2004. – 704 с.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОЇ ОСНОВИ УЧАСТІ ЗАХИСНИКА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

ISSUES OF THE DAY OF IMPROVEMENT OF LEGAL FRAMEWORK OF PARTICIPATION OF DEFENDER ARE IN CRIMINAL PROCEDURE

Загурський О.Б.,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального права

Юридичного інституту

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Стаття присвячена дослідженню правової природи участі захисника в кримінальному провадженні України в контексті сучасної кримінальної процесуальної політики України. Проаналізовано підходи різних вчених щодо визначення поняття «захисник» Автор статті дає власний авторський підхід щодо інтерпретації кримінального процесуального законодавства.

Ключові слова: адвокат, захист, захисник, фахівець в галузі права, кримінальне провадження.

Статья посвящена исследованию правовой природы участия защитника в уголовном судопроизводстве Украины в контексте современной уголовной процессуальной политики Украины. Проанализированы подходы разных ученых относительно определения понятия «защитник» Автор статьи дает собственный авторский подход относительно интерпретации уголовного процессуального законодательства.

Ключевые слова: адвокат, защита, защитник, специалист в отрасли права, уголовное судопроизводство.

The article is devoted to research of legal nature of participation of defender in criminal proceedings of Ukraine in the context of modern criminal judicial policy of Ukraine. The approaches of various scientists are analyzed in relation to determination of concept «defender». The author of the article gives own authorial approach in relation to interpretation of criminal judicial legislation.

Key words: advocate, defense, defender, specialist in the fields of law, criminal procedure.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Одним з найбільш складних і відповідальних видів надання кваліфікованої правової допомоги є діяльність адвоката в якості захисника в кримінальному провадженні, в силу можливості суттєвого обмеження прав людини і громадянина в цій сфері судочинства. Крім того, складність надання кваліфікованої правової допомоги також обумовлюється тим, що діяльність захисника в кримінальному провадженні відбувається в умовах тактично-організаційного ризику.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми. У вітчизняній кримінальній процесуальній науці проблеми захисту в кримінальному провадженні були предметом таких вчених: С.А. Альперта, О.В. Бауліна, В.Д. Бринцева, В.В. Боярова, Т.В. Варфоломеевої, Ю.М. Грошевого, В.І. Галагана, В.С. Зеленецького, Я.П. Зейкана, В.О. Коновалової, О.В. Капліної, В.Т. Маляренка, М.М. Михенка, М.А. Погорецького, В.О. Попелюшка, С.М. Стахівського, О.Г. Яновського та інших.

У зв'язку з прийняттям Верховною Радою України 13 квітня 2012 р. нового КПК України, кардинально змінилася сутність кримінальної процесуальної політики, з'явилася абсолютно нова кримінальна процесуальна ідеологія, зокрема, в частині регулювання інституту забезпечення права на захист. Тому виникла потреба наукового переосмислення правової природи захисту в кримінальному провадженні, з'ясування основних підходів щодо суб'єктного складу сторони захисту, необхідності проведення ґрунтовного аналізу національного кримінального процесуального законодавства на предмет відповідності сучасним міжнародним стандартам в галузі захисту прав людини.

Метою даної статті є подальша теоретична розробка правової природи захисту в кримінальному провадженні України, з'ясування особливостей залучення в якості захисника, формулювання пропозицій щодо удосконалення кримінального процесуального законодавства України.

Виклад основного матеріалу. Конституція України від 28 червня 1996 р., Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. № 2453, містять важливі положення, що регулюють право на правову допомогу; «кожний має право на правову допомогу; кожен є вільним у виборі захисника своїх прав; для забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ в судах в Україні діє адвокатура» [1;2].

Відповідно до ст. 44 КПК України 1960 р., в якості захисників допускалися: 1) особи, які мають свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю в Україні; 2) інші фахівці в галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи; 3) близькі родичі обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого, його опікуни або піклувальники (у випадках і в порядку, передбаченому КПК України) [3].

Проте, КПК України 1960 р. не був позбавлений недоліків в частині регулювання процесуального статусу захисника в кримінальному судочинстві. Так, декларуючи підозрюваному можливість захищати свої права та законні інтереси в кримінальному судочинстві за допомогою захисника, гарантуючи можливість допуску до участі в справі захисника на будь-якій стадії процесу, близькі родичі, опікуни та піклувальники обвинуваченого в якості захисників допускалися лише з моменту пред'явлення обвинуваченню для ознайомлення матеріалів досудового слідства. Коли участь захисника визнавалася обов'язковою, то близькі родичі та інші особи могли брати участь лише одночасно з захисником.

Тому підозрюваний як суб'єкт кримінального судочинства міг скористатися правовою допомогою виключно захисника-адвоката, тим самим будучи позбавлений права на допуск в якості захисників його близьких родичів, опі-

кунів чи піклувальників.

Прийняття 13 квітня 2012 р. Верховною Радою України нового КПК України, суттєво змінило ідеологію кримінальної процесуальної політики України, зокрема, праворозуміння правової природи інституту права на захист, оскільки, було звужено коло осіб, які можуть брати участь в кримінальному провадженні як захисники. Так, відповідно до ст. 45 КПК України 2012 р., «захисником є адвокат, який здійснює захист підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, а також особи, стосовно якої передбачається розгляд питання про видачу іноземній державі (екстрадицію). Захисником не може бути адвокат, відомості про якого внесено до Єдиного реєстру адвокатів України або стосовно якого у Єдиному реєстрі адвокатів містяться відомості про зупинення або про припинення права на зайняття адвокатською діяльністю» [4].

Проте, новий КПК України 2012 р. не містить роз'яснення термінів «захист», «захисник»; «адвокат» тощо. В новому Законі України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 р. № 5076-VI, вперше визначено зміст основних термінів. Так, згідно з п. 1-2 ст. 1 даного Закону, 1) адвокат – фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та в порядку, що передбачені Законом; 2) адвокатська діяльність – незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту; 3) захист – вид адвокатської діяльності, що полягає в забезпеченні захисту прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішується питання про їх застосування у кримінальному провадженні, особи, стосовно якої розглядається питання про видачу іноземній державі (екстрадицію), а також особи, яка притягається до адміністративної відповідальності під час розгляду справи про адміністративне правопорушення [5].

Як наслідок, в результаті реалізації кримінальної процесуальної політики України на правотворчому рівні, відбулося ідеологічне визнання за адвокатами виключного права надавати правову допомогу в кримінальному провадженні. В той же час, Конституція України містить конституційні гарантії прав і свобод кожної особи: «конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані; при прийнятті нових законів або внесення змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав; не можуть бути обмежені права і свободи передбачені статтею 59 Конституції України» [1].

Під час обговорення і прийняття нового КПК України, поза увагою законодавця залишилися основоположні рішення Конституційного Суду України. Рішенням Конституційного Суду України від 16 листопада 2000 року № 13-рп/2000 (справа щодо вільного вибору захисника) та від 30 вересня 2009 року № 23-рп/2009 (справа про право на правову допомогу) Конституційний Суд України вирішив, що «*обмеження права підозрюваного, обвинуваченого і підсудного на вільний вибір захисника інших юристів, які мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, суперечать положенням частини першої статті 59 та статті 64 Конституції України*, за якими конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України. Зокрема, не можуть бути обмежені у будь-який спосіб права та свободи людини і громадянина, передбачені статтями 55, 59, 63 Конституції України. Закріплення лише за адвокатами права на здійснення захисту підозрюваного, обвинуваченого і підсудного від обвинувачення, не сприяє конкуренції щодо

надання кваліфікованої правової допомоги у цих сферах і підвищенню кваліфікації фахівців у галузі права [6].

В той же час, незважаючи на внесені зміни до кримінального процесуального закону, питання щодо залучення «інших фахівців в галузі права» залишалося невирішеним через відсутність офіційного тлумачення даного поняття.

Нам думку П.В. Кучевського, «суд неправомірно розширив перелік суб'єктів, які мають право на захист особи від обвинувачення, а також увів новий термін «фахівець у галузі права», не давши йому визначення, що зменшує на даний час ефективність правових механізмів захисту, які визначені у чинному КПК України» [7, с. 8].

Верховний Суд України зайняв протилежну, Конституційному Суду України, правову позицію. В Постанові Пленуму Верховного Суду України «Про застосування законодавства, яке забезпечує право на захист у кримінальному судочинстві» від 24 жовтня 2003 р. № 8 було зазначено, що «при вирішенні питання про наявність у фахівців у галузі права повноважень на здійснення захисту в кримінальній справі належить також з'ясувати, яким саме законом їм надано право брати участь у кримінальному судочинстві як захисникам. Визнати правильною практику тих судів, які за відсутності спеціального закону не допускають таких фахівців до здійснення захисту в кримінальних справах» [8].

Проте, на цьому проблема участі фахівців в галузі права в кримінальному судочинстві не була остаточно вичерпана. Згідно рішення Конституційного Суду України від 30 вересня 2009 року № 23-рп/2009 (справа про право на правову допомогу) було вирішено, що «особа під час допиту її як свідка в органах дізнання, досудового слідства чи дачі поясень у правовідносинах з цими та іншими державними органами має право на правову (юридичну) допомогу від обраної за власним бажанням особи в статусі адвоката, що не виключає можливості отримання такої допомоги від іншої особи, якщо законами України щодо цього не встановлено обмежень» [9].

Європейський суд з прав людини в рішенні від 24.11.2011 р. (остаточне рішення – 24.02.2012 р.) у справі «Загородній проти України» визнав неприйняття державою України протягом тривалого часу спеціального закону, що має регулювати повноваження фахівців у галузі права надавати правову допомогу у кримінальному процесі, порушенням права заявника на вільний вибір захисника, яке було обмежене в спосіб, що є несумісним з вимогами пунктів 1 та 3 статті 6 Конвенції [10].

Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. 3 8073-Х визначає правовий статус осіб, які беруть участь в справі про адміністративне правопорушення: «у розгляді справи про адміністративне правопорушення можуть брати участь адвокат, інший фахівець у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за доручення юридичної особи» [11].

Ст. 12 ЦПК України від 18.03.2004 р. № 1618-IV визначає: «особа, яка бере участь у справі, має право на правову допомогу, яка надається адвокатом або іншими фахівцями у галузі права в порядку, встановленому законом» [12]. Ст. 500 Митного кодексу України від 13 березня 2012 р. № 4495 VI регулює процесуальний статус захисника у справі про порушення митних правил: «як захисники допускаються адвокати та інші фахівці в галузі права, які згідно із законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи. Захисниками можуть бути також близькі родичі особи, яка притягується до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, свідка, їх опікуни або піклувальники» [13]. Ст. 16 КАС України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV регулює механізм правової допомоги при вирішенні справ в адміністративному суді: «для надання правової допомоги при вирішенні справ у судах діє адвокатура. У випадках, встановлених законом, правова допомога може надаватися й іншими фахівцями в галузі права» [14].

Отже, в чинному кримінальному процесуальному законодавстві, в порівнянні з іншим галузевим процесуальним законодавством України, відсутнє правове регулювання процесуального статусу фахівця в галузі права, який має право виступати в якості захисника в кримінальному провадженні.

Аналіз кримінального процесуального законодавства країн СНД (Російської Федерації, Республіки Білорусь, Республіки Казахстан) свідчить про те, що на пострадянському просторі в якості захисників допускаються: 1) адвокати (громадяни держави або іноземні адвокати відповідно до міжнародних договорів); близькі родичі, законні представники, опікуни, піклувальники, представники організацій, під опікою чи на утриманні яких знаходиться підозрюваний, обвинувачений, підсудний, засуджений, виправданий (за клопотанням обвинуваченого); інші особи [15;16;17].

Тим не менше, кримінальне процесуальне законодавство цих країн, дещо звужено регулює інститут права на захист, оскільки, така можливість гарантується виключно підозрюваному та обвинуваченому, при цьому немає жодної вказівки щодо гарантії права на захист для засудженого, виправданого, особи, яка підлягає екстрадиції.

На сьогоднішній день, ще одним проблемним питанням є процесуальні особливості участі в кримінальному провадженні адвокатів іноземних держав. У зв'язку з цим, В.Г. Гончаренко В.Т. Нора та М.Є. Шумило зазначають, що «адвокат іноземної держави також може здійснювати адвокатську діяльність в Україні, зокрема і такі її види, як захист і представництво в кримінальному провадженні» [18, с. 156].

Закон України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 р. № 5076-VI, регулює процедуру набуття адвокатом іноземної держави права на заняття адвокатської діяльністю в Україні та особливості його статусу. Відповідно до ст. 59 даного Закону, «адвокат іноземної держави може здійснювати адвокатську діяльність в Україні. Адвокат іноземної держави, який має намір здійснювати адвокатську діяльність на території України, звертається до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури за місцем свого проживання чи перебування в Україні із заявою про його включення до Єдиного реєстру адвокатів України. До заяви додаються документи, що підтверджують право такого адвоката на заняття адвокатською діяльністю у відповідній іноземній державі» [5].

Проте, новий КПК України 2012 р. містить Главу 40 «Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю» (ст. 517-518), в якій недостатньо врегульоване питання процесуальної участі захисника в даному виді провадження, а також питання участі в якості захисника в даному провадженні адвоката іноземної держави.

Таким чином, положення ст. 45 КПК України від 13 квітня 2012 р., які стосуються правової природи процесуальної діяльності захисника як сторони захисту в кримінальному провадженні, слід тлумачити розширено: захисником в кримінальному провадженні може бути адвокат, які є громадянином України або громадянином іноземної держави.

Висновки. В результаті проведеного дослідження, можна зробити наступні висновки:

1. Оцінюючи положення ст. 45 КПК України, можна констатувати, що сама по собі ця норма не суперечить Конституції України, оскільки за своїм змістом вона не обмежує права підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого захищати свої права і свободи усіма способами, які не заборонені законом, і користуватися допомогою захисника.

2. В той же час, положення ст. 45 КПК України встановлюють заборону на участь в якості захисників інших категорій осіб. При такому буквальному тлумаченні цієї норми, підозрюваному, обвинуваченому, засудженому, виправданому не гарантується вільний вибір захисника при

умові надання йому кваліфікованої юридичної допомоги. Тому її положення стають перешкодою для реалізації громадянами своїх конституційних прав, передбачених ст. 22, 59 Конституції України.

3. ст. 45 КПК України викласти в наступній редакції:

Захисником є особа, яка в порядку, встановленому законом, уповноважена здійснювати захист прав та законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, а також особи, стосовно якої передбачається розгляд питання про видачу іноземній державі (екстрадиція) та надання їм необхідної юридичної допомоги під час кримінального провадження.

Як захисники допускаються адвокати, які є громадянами України або громадянами іноземної держави відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, інші фахівці в галузі права, які за законом мають право надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи. У випадках і в порядку, передбачених цим Кодексом, як захисники допускаються близькі родичі та члени сім'ї підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, його опікуни та піклувальники.

4. Встановити заборону допуску адвокатів іноземних держав до участі в кримінальному провадженні, передбаченому Главою 40 «Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю»

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA%96%D0%B2%D1%80>. – Час доступу : 04.02.2013.
2. Про судоустрій і статус суддів [Електронний ресурс] : Закон України від 7 лип. 2010 р. № 2453-VI. – Режим доступу : <http://www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>. – Час доступу : 04.02.2013.
3. Кримінально-процесуальний кодекс України від 28 грудня 1960 р. № 1001-05 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1001-05>. – Час доступу : 04.02.2013.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651%D0%B0-17>. – Час доступу : 04.02.2013.
5. Про адвокатуру і адвокатську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 5 лип. 2012 р. № 0576-VI. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> // – Час доступу : 04.02.2013.
6. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Солдатова Геннадія Івановича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України, статті 44 Кримінально-процесуального кодексу України, статей 268, 271 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про право вільного вибору захисника) від 16 лист. 2000 р. № 13/рп/2000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=9361>. – Час доступу : 04.02.2013.
7. Кучевський П.В. Діяльність адвоката в кримінальному процесі: автореф. дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.09 / П.В. Кучевський – К., 2011. – 16 с.
8. Про застосування законодавства, яке забезпечує право на захист в кримінальному судочинстві : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовт. 2003 р. № 8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-03>. – Час доступу : 17.01.2013.
9. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Голованя Ігоря Володимировича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України (справа про право на правову допомогу) від 30 вер. 2009 р. № 23/рп/2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ccu.gov.ua/ru/doccatalog/list?currDir=72433&&documentList_stind=21. – Час доступу : 04.02.2013.
10. Рішення Європейського Суду з прав людини (справа «Загородній проти України») від 24 лют. 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/SO000337.html. – Час доступу : 04.02.2013.
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>. – Час доступу : 04.02.2013.
12. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>. – Час доступу : 04.02.2013.
13. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>. – Час доступу : 04.02.2013.
14. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>. – Час доступу : 04.02.2013.
15. Уголовно-процесуальный кодекс Российской Федерации [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.roskodeks.ru>.
16. Уголовно-процесуальный кодекс Республики Беларусь 16 июля 1999 г. № 295-3 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.pravo.by/webnpa/text.asp?RN=hk9900295>. – Время доступа : 04.02.2013.
17. Уголовно-процесуальный кодекс Республики Казахстан [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=1008442. – Час доступу : 04.02.2013.
18. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За загальною редакцією професора В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. – К. : Юстініан, 2012. – 1224 с.

ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗГЛЯДУ І ВИРІШЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО ПОЗОВУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

PRACTICAL PROBLEMS OF HEARING AND CONSIDERATION AND RESOLUTION OF A CIVIL ACTION IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Кохнич Х.Р.,
?????????

Львівського національного університету імені Івана Франка

У статті наведено основні практичні проблеми, що виникають при пред'явленні, розгляді та вирішенні цивільного позову у кримінальному провадженні. Також з'ясовано причини таких проблем. Висловлено позиції автора щодо можливих шляхів розв'язання зазначених проблем.

Ключові слова: цивільний позов у кримінальному провадженні, з'єднаний процес, захист прав потерпілого, судова практика, цивільний позивач, цивільний відповідач.